

INTERVIEW Jaarlijks 500 kinderen met een Foetaal Alcohol Syndroom

'Mijn moeder had beter niet zwanger kunnen worden'

Vanwege alcoholgebruik tijdens de zwangerschap zijn de hersenen van Mario Groeneweg (24) en Iwan Baars (43) beschadigd en niet volledig ontwikkeld. Gevolg is het Foetaal Alcohol Syndroom, oftewel FAS. 'Als verslaafde baby kon ik niet ontspannen. Ik lag zo stijf als een plank.'

Susan Rozemeijer

Ruim 1 procent van de Nederlandse bevolking heeft FAS. Elk jaar worden er in Nederland gemiddeld 500 FAS-kinderen geboren. Twee volwassen FAS-kinderen vertellen hun mening over voortplanting wanneer het kind zeker opgroeit in een onveilige situatie.

„Uit geloofsovertuiging vind ik dat iedereen recht heeft op leven”, zegt Mario Groeneweg. „Maar als persoon kijk ik naar de kwaliteit van leven. Eigenlijk ben ik dronken geboren. Mijn moeder had misschien beter niet zwanger kunnen worden. Ik had al vijf broers en zussen. Mijn vader bond mijn zwangere moeder aan een stoel vast, en heeft met een trechter alcohol in haar keel gegoten om een miskraam op te wekken. Mijn vader wilde mij niet, zei mijn moeder.”

Pleeggezin

Mario is drie weken oud als hij door de kinderbescherming uit huis geplaatst wordt. Hij is het kind van een moeder die zichzelf prostitueert om haar heroïneverslaving te financieren. Zijn vader overlijdt zes maanden na zijn geboorte aan een hersentumor. Mario groeit op in een pleeggezin, waar hij liefdevol wordt opgevangen. Zijn pleegmoeder vertelde hem dat hij als baby zo stijf als een plank lag. „Ik kon niet ontspannen.” Het zou wel goed komen met hem, werd er gezegd. Tot zijn ontwikkelingsachterstand opviel. „Als ik mijn bord met boerenkool op het aanrecht zet en ik loop naar de tv om die aan te zetten ben ik mijn bord alweer vergeten. Dan eet ik niet. Zo ook met veters strikken. Dat heb ik geleerd, maar in een andere situatie weet ik niet meer hoe dit moet. Ik draag nu instapschoenen.”

Wijntje

Mensen worden niet altijd goed voorgelicht, vindt hij. „Er zijn nog steeds verloskundigen die beweren dat een wijntje op zijn tijd niet verkeerd is, en dan is ze al zwanger. Voor het vervolg van de zwangerschap en de eventueel volgende kinderen maakt het wel uit.” Groeneweg is voor verplichte anticonceptie in het geval van recidive. „Ik zeg niet dat mensen niet kunnen veranderen. Als de leefstijl maar verandert en er potentie is. Je kunt niet per definitie zeggen dat een vrouw niet zwanger mag worden: het blijft maatwerk.”

Mario's kaak is geopereerd vanwege een tumor.

FOTO MARIO GROENEWEG

Iwan Baars: „Mijn moeder dronk tijdens de zwangerschap drie flessen wijn per dag”.

FOTO IWAN BAARS

„Er zijn nog steeds verloskundigen die beweren dat een wijntje op zijn tijd niet verkeerd is”

FOTO GETTY IMAGES

i

Tweede Kamer

Vandaag staat het onderwerp Zwangerschap en Geboorte op de agenda van de Tweede Kamer. De commissie Volksgezondheid Welzijn en Sport debatteert vanaf 15.30 uur met staatssecretaris Blokhuis over de problematiek rond moeilijke zwangerschappen.

„Als mensen hetzelfde gedrag vertonen als mijn moeder, dan vind ik dat ze geen recht hebben om een kind op de wereld te zetten.” Aan het woord is Iwan Baars (43). „Mijn moeder dronk tijdens de zwangerschap drie flessen wijn per dag. Ik ben blij dat ik geen broertjes of zusjes heb.” Hij weet niet waarom het bij één kind bleef. „Als ik uit school kwam was ze nooit nuchter. Er was geen eten. Ik regelde alles zelf. Nadat ze tegen me zei dat ik nooit geboren had mogen worden, ben ik me gaan afsluiten. Eigenlijk was ik de hele dag buiten, voetballen, tot het avondeten, en ook daarna weer tot ik ging slapen. Als ik aan tafel ruzie had met mijn moeder gaf mijn vader mij een klap tegen mijn hoofd en werd mijn gezicht in het eten geduwd. Of mijn neus dichtgeknepen.”

„De diagnose FAS is op 42-jarige leeftijd vastgesteld. Ik heb geprobeerd te achterhalen wat er is gebeurd in mijn leven. Mijn vader

lachte me uit. Hij blijft ontkennen. Hij wil hun fouten niet toegeven, maar voor mij vallen alle puzzelstukjes in elkaar. Leraren hadden moeite mij onder controle te houden. Ik kreeg te horen dat ik ADHD had.”

Afgekickt

Hij kwam in aanraking met justitie en volgde agressietherapie. Therapie hielp hem niet. „In een groep wordt er verwacht open te zijn naar elkaar, maar ik kan me niet concentreren. Ik begrijp de woorden niet die worden gebruikt. Ik vat dingen op die anders worden bedoeld en ik zeg dingen die ik anders bedoel. Ik heb mijn uitweg in de drank gezocht, voor mij de makkelijkste weg.” Nu is hij afgekickt. „Ik ben voor al dan niet tijdelijke verplichte anticonceptie. Vrouwen kunnen een prikpil halen en daarmee laten zien dat ze welwillend zijn totdat ze wél veilig zwanger kunnen worden. Verplichte sterilisatie vind ik te ver gaan.”

Waar ligt de grens van de overheid in het beschermen van een ongeborn kind?

Zwaar harddrugsverslaafd en per ongeluk zwanger. Vier kinderen uithuis geplaatst. Het aantoonbaar mishandelen van zijn eigen kinderen. Dit zijn drie voorbeelden van mensen die onder andere in aanmerking komen voor het programma Nu Niet Zwanger. Vandaag vergaard de vaste commissie van VWS over de voortgang van het programma waarbij hulpverleners de kindervens bespreekbaar maken bij kwetsbare vrouwen en mannen met een opeenstapeling van complexe problemen en beperkingen. Nu Niet Zwanger is in drie jaar tijd via de GGD geïmplementeerd in 139 gemeenten waaronder Alkmaar, Den Helder,

stel niet steunen”, zegt Carla Dik-Faber (medische ethiek). „Wanneer een kind geboren wordt en woont in een onveilige omgeving is het nodig dat familie, vrienden, hulpverlening om het kind en de ouders heen staan, en zorgen dat het kind opgroeit in een veilige omgeving. In plaats van dwang past het beter om de doelgroep te stimuleren tot anticonceptie.”

VVD

Tweede Kamerlid Ockje Tellegen (VVD) staat terughoudend in een verplichting. „De petitie stelt een ingrijpende maatregel voor. Bij een complex onderwerp als dit wil ik me eerst meer verdiepen in de omvang van het probleem en de (on)mogelijkheden die de huidige regelingen bieden, voordat ik met mijn fractie een definitief standpunt kan innemen.”

D66

D66 is niet van plan het voorstel van De Groot bij de Tweede Kamer in te dienen. Vera Bergkamp: „De oplossing voor dergelijke gevallen moet eerder gevonden worden in intensieve begeleiding van ouders en eventuele beschermingsmaatregelen voor kinderen. Het is goed dat er de laatste jaren door de overheid is ingezet op deze ondersteuning op maat voor ouders.”

SP

Maarten Hijink, Tweede Kamerlid en woordvoerder Zorg van de SP: „Wat de SP betreft moet er niet over één nacht ijs gaan worden om hierin verregaande stappen te zetten, daarom willen wij eerst een advies van de Gezondheidsraad om dit dilemma te wegen.”

SGP

Menno de Bruyne (SGP-fractie Tweede Kamer) geeft aan dat „de beste bedoelingen niet rechtvaardigen dat die principiële grens in een rechtsstaat wordt overschreden”.

CDA

Het CDA onthoudt zich ook na herhaaldelijke pogingen van commentaar.

ChristenUnie
„De ChristenUnie zal het voor-

„Eigenlijk ben ik dronken geboren

„Ik ben blij dat ik geen broertjes of zusjes heb